

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

Báo cáo bài tập lớn môn học:
Lý thuyết ngôn ngữ và phương pháp dịch

PHÂN TÍCH CÚ PHÁP
CHO NGÔN NGỮ MINI-C

Sinh viên thực hiện:

Tạ Quang Tùng
MSSV: 20154280

Giáo viên hướng dẫn:

TS. Phạm Đăng Hải

Hà Nội, Ngày 27 tháng 12 năm 2018

Mục lục

1	Giới thiệu chung về ngôn ngữ Mini-C	1
2	Phân tích từ vựng cho ngôn ngữ Mini-C	1
2.1	Bộ kí tự đầu vào	1
2.2	Các từ vựng của Mini-C	1
2.3	Phân tích từ vựng bằng Flex & Bison	2
3	Phân tích cú pháp cho ngôn ngữ Mini-C	6
3.1	Quy ước đặt tên	6
3.2	Các sản xuất của ngôn ngữ Mini-C	6
3.3	declaration_specifier	7
3.4	expression	10
4	Kết quả chạy thử nghiệm	14
	Tài liệu tham khảo	15

1 Giới thiệu chung về ngôn ngữ Mini-C

Cú pháp của ngôn ngữ Mini-C được trình bày trong báo cáo này gần giống cú pháp của ngôn ngữ C99, ngoại trừ:

- Không có tiền xử lý (`#include`, `#define`, ...).
- Không có `typedef`.
- Không có con trỏ hàm.
- Kiểu dữ liệu số nguyên, số thực đơn giản hơn.
 - Kiểu số nguyên gồm: `char`, `short`, `int`, `long`, `unsigned char`, `unsigned short`, `unsigned int`, `unsigned long`.
 - Kiểu số thực gồm: `float`, `double`.
- Hằng số nguyên, số thực, kí tự đơn giản hơn.
- Không có định nghĩa cho hàm không giới hạn số tham số (VD: `printf`).
- Không có biểu thức chuyển đổi kiểu. Ví dụ: `(double)(6 + 5)`.

Được dựa trên chuẩn ISO về ngôn ngữ C. [2]

2 Phân tích từ vựng cho ngôn ngữ Mini-C

2.1 Bộ kí tự đầu vào

Bao gồm các kí tự sau:

- Chữ cái: `A..Z`, `a..z`
- Chữ số: `0..9`
- Kí tự đặc biệt: `' " , : ? ; > < = . \ ^ + - * / % _ & | ~ ! () [] { }`

2.2 Các từ vựng của Mini-C

Bao gồm:

- Hằng số: Số nguyên, số thực hoặc kí tự (Mã ASCII).
- Xâu
- Định danh
- Từ khóa: `break`, `case`, `char`, `const`, `continue`, `default`, `do`, `double`, `else`, `enum`, `float`, `for`, `goto`, `if`, `int`, `long`, `return`, `short`, `sizeof`, `struct`, `switch`, `union`, `void`, `unsigned`, `while`
- Dấu phép toán:

- Hậu tố / tiền tố: . -> ++ -
- Số học: + - * / %
- Bit: ~ & ^ |
- Logic: ! && ||
- Dịch bit: « »
- Đặc biệt: ? ,
- Dấu ngoặc: () [] { }
- Kết thúc lệnh / nhãn: : ;
- Phép gán: = += -= *= /= %= ^= |= «= »=

2.3 Phân tích từ vựng bằng Flex & Bison

Các từ tổ được khai báo trong file Bison

```
%token KEYWORD
%token IDENT
%token CONSTANT
%token STRING_LITERAL

%token BREAK
%token CASE
%token CHAR
%token CONST
%token CONTINUE
%token DEFAULT
%token DO
%token DOUBLE
%token ELSE
%token ENUM
%token FLOAT
%token FOR
%token GOTO
%token IF
%token INT
%token LONG
%token RETURN
%token SHORT
%token SIZEOF
%token STRUCT
%token SWITCH
%token UNION
%token UNSIGNED
%token VOID
%token WHILE

%token ARROW
%token INCREASE
%token DECREASE
%token SHIFT_LEFT
```

```
%token SHIFT_RIGHT
%token GT
%token LT
%token GE
%token LE
%token EQ
%token NE

%token AND
%token OR

%token ADD_ASSIGN
%token SUB_ASSIGN
%token MUL_ASSIGN
%token DIV_ASSIGN
%token REM_ASSIGN
%token SL_ASSIGN
%token SR_ASSIGN
%token AND_ASSIGN
%token OR_ASSIGN
%token XOR_ASSIGN
```

Comment

Khai báo các điều kiện bắt đầu:

```
%x COMMENT_SINGLE
%x COMMENT_MULTIPLE
```

Xử lý comment của Mini-C:

```
<INITIAL>"//"      BEGIN(COMMENT_SINGLE);
<INITIAL>"/*"      BEGIN(COMMENT_MULTIPLE);
<COMMENT_SINGLE,COMMENT_MULTIPLE>.;
<COMMENT_SINGLE>"\n"  BEGIN(INITIAL);
<COMMENT_MULTIPLE>"\n" ;
<COMMENT_MULTIPLE>"*/" BEGIN(INITIAL);
```

Hằng số

Các định nghĩa được sử dụng:

```
DIGIT      [0-9]
HEXDIGIT    [0-9a-fA-F]
OCTDIGIT    [0-7]
EXP_PART    [eE][+-]?{DIGIT}+
EXP_PART_OPT ({EXP_PART})?
C_CHAR      ([^'\\n]|{ESCAPE_CHAR})
ESCAPE_CHAR \\['"?\\abfnrtv]
```

Xử lý hằng số:

```
[1-9]{DIGIT}* return CONSTANT;
0{OCTDIGIT}* return CONSTANT;
0x{HEXDIGIT}+ return CONSTANT;
0X{HEXDIGIT}+ return CONSTANT;
```

```
{DIGIT}*"."{DIGIT}+{EXP_PART_OPT} return CONSTANT;  
{DIGIT}+"."{EXP_PART_OPT} return CONSTANT;  
{DIGIT}+{EXP_PART} return CONSTANT;  
","{C_CHAR}"'" return CONSTANT;
```

Xâu

Các định nghĩa được sử dụng:

```
|| S_CHAR      ([~"\\n]|{ESCAPE_CHAR})
```

Xử lý chuỗi:

```
|| \"{S_CHAR}+\" return STRING_LITERAL;
```

Các từ khóa

```
"break" return BREAK;  
"case" return CASE;  
"char" return CHAR;  
"const" return CONST;  
"continue" return CONTINUE;  
"default" return DEFAULT;  
"do" return DO;  
"double" return DOUBLE;  
"else" return ELSE;  
"enum" return ENUM;  
"float" return FLOAT;  
"for" return FOR;  
"goto" return GOTO;  
"if" return IF;  
"int" return INT;  
"long" return LONG;  
"return" return RETURN;  
"short" return SHORT;  
"sizeof" return SIZEOF;  
"struct" return STRUCT;  
"switch" return SWITCH;  
"union" return UNION;  
"void" return VOID;  
"unsigned" return UNSIGNED;  
"while" return WHILE;
```

Định danh

Các định nghĩa được sử dụng:

```
|| ALPHA      [_A-Za-z]  
|| ALPHADIGIT [_A-Za-z0-9]
```

Xử lý định danh:

```
|| {ALPHA}{ALPHADIGIT}* return IDENT;
```

Dấu phép toán

```
"." return '.';
">" return ARROW;
"++" return INCREASE;
"--" return DECREASE;

"+" return '+';
"-" return '-';
"*" return '*';
"/" return '/';
"%" return '%';
"^" return '^';
"!" return '!';

"<<" return SHIFT_LEFT;
">>" return SHIFT_RIGHT;

">" return GT;
"<" return LT;
">=" return GE;
"<=" return LE;
"==" return EQ;
"!=" return NE;

"^" return '^';
"|" return '|';
"&" return '&';

"&&" return AND;
"||" return OR;

"?" return '?';
"," return ',';
```

Dấu ngoặc

```
"[" return '[';
"]" return ']';
"{" return '{';
"}" return '}';
"(" return '(';
")" return ')';
```

Dấu kết thúc lệnh / nhãn

```
":" return ':';
";" return ';';
```

Dấu phép gán

```
"=" return '=';
"+=" return ADD_ASSIGN;
"-=" return SUB_ASSIGN;
"*=" return MUL_ASSIGN;
"/=" return DIV_ASSIGN;
```

```
"%" return REM_ASSIGN;  
"&%" return AND_ASSIGN;  
"|" return OR_ASSIGN;  
"^%" return XOR_ASSIGN;  
"<<%" return SL_ASSIGN;  
">>%" return SR_ASSIGN;
```

Xử lý lỗi

```
{WHITESPACE}          ;  
. {  
    printf("Khong nhan dien duoc ki tu: %s\n", yytext);  
    exit(-1);  
}
```

3 Phân tích cú pháp cho ngôn ngữ Mini-C

3.1 Quy ước đặt tên

Các kí tự không kết thúc có thể có những hậu tố có dạng:

- ***_seq**: Ví dụ: **declaration_seq** là đại diện cho một dãy các **declaration** mà không có dấu ngăn cách giữa chúng. Hay:
$$\text{declaration_seq} \rightarrow \text{declaration} \mid \text{declaration_seq declaration}$$
- ***_list**: Ví dụ: **param_list** là đại diện cho một dãy các **param** mà giữa chúng có dấu ngăn cách, thông thường là dấu phẩy. Hay:
$$\text{param_list} \rightarrow \text{param} \mid \text{param_list , param}$$
- ***_opt**: Ví dụ: **pointer_opt** là đại diện cho một kí tự **pointer** hoặc không có kí tự nào cả. Hay:
$$\text{pointer_opt} \rightarrow \text{pointer} \mid \epsilon$$

3.2 Các sản xuất của ngôn ngữ Mini-C

Các sản xuất được viết bằng ngôn ngữ định nghĩa của Bison, bao gồm:

translation_unit

```
translation_unit  
    : external_declaration  
    | translation_unit external_declaration  
    ;
```

Là kí tự bắt đầu của văn phạm. Bao gồm một dãy các **external_declaration**.

external_declaration

```
external_declaration  
    : init_declaration  
    | function_declaration  
    | function_definition  
    ;
```


Là các khai báo có thể được viết bên ngoài hàm. Bao gồm khai báo thông thường **init_declaration**, khai báo hàm hoặc định nghĩa hàm.

function_declaration và function_definition

Khai báo và định nghĩa hàm có cấu trúc như sau:

```
function_declaration
: declaration_specifier function_declarator
  '(' parameter_list_opt ')' ';' ;

function_definition
: declaration_specifier function_declarator
  '(' parameter_list_opt ')'
  compound_statement ;
```

parameter_list

Danh sách các tham số của hàm:

```
parameter_list_opt
: %empty
| parameter_list
;

parameter_list
: declaration_specifier declarator
| parameter_list ',' declaration_specifier declarator
;
```

Trong đó **declaration_specifier** là chỉ định phần tiền tố của kiểu (không bao gồm con trỏ và mảng), **declarator** sẽ bao gồm khai báo con trỏ, mảng và một định danh. Ngôn ngữ Mini-C được định nghĩa ở đây không hỗ trợ khai báo hay định nghĩa hàm mà tham số có kiểu nhưng không có tên. Ví dụ: **void func(int **);** .

3.3 declaration_specifier

Phần chỉ định khai báo, có cấu trúc như sau:

```
const_opt
: %empty
| CONST
;

declaration_specifier: const_opt type_specifier ;

type_specifier
: VOID
| UNSIGNED type_integer
| type_integer
| FLOAT
| DOUBLE
| struct_or_union_specifier
| enum_specifier
```

```
    ;  
type_integer  
: CHAR  
| SHORT  
| INT  
| LONG  
;
```

Trong đó **CONST** là từ khóa **const**, được sử dụng cho các biến hằng. Các kiểu cho phép bao gồm:

- void
- Số phẩy động: float, double
- Số nguyên có dấu hoặc không dấu: có 4 loại ứng với 4 kích thước khác nhau: char (1 byte), short (2 byte), int (4 byte), long (8 byte).
- struct hoặc union
- enum

init_declaration

Khai báo thông thường (có thể trong hàm hoặc ngoài hàm). Ở đây cho phép khai báo mà không có tên của biến mục đích cho các định nghĩa struct, enum hoặc union có thể không có tên biến sau định nghĩa.

```
init_declaration  
: declaration_specifier init_declarator_list ';' ;  
| declaration_specifier ';' ;  
;  
  
init_declarator_list  
: init_declarator  
| init_declarator_list ',' init_declarator  
;  
  
init_declarator  
: declarator  
| declarator '=' initializer  
;
```

declarator

Ví dụ trong khai báo:

```
|| const int * const p, **p[100];
```

Thì **const int** là **declaration_specifier**.

Còn *** const p, **p[100]** là các **declarator**.

Cũng cho phép khai báo mảng mà không có số lượng phần tử.

```
declarator
: direct_declarator
| pointer_seq direct_declarator
;

pointer: '*' const_opt

pointer_seq
: pointer
| pointer_seq pointer
;

assignment_expression_opt
: %empty
| assignment_expression
;

direct_declarator
: IDENT
| direct_declarator '[' assignment_expression_opt ']'
;
```

initializer

```
initializer
: assignment_expression
| '{' initializer_list '}'
| '{' initializer_list ',' '}'
;

initializer_list
: initializer
| initializer_list ',' initializer
;
```

struct_or_union_specifier

Định nghĩa hoặc khai báo struct và union:

```
ident_opt
: %empty
| IDENT
;

struct_or_union_specifier
: struct_or_union ident_opt '{' struct_declaration_seq '}'
| struct_or_union ident_opt '{' '}'
| struct_or_union IDENT

struct_or_union
: STRUCT
| UNION
;

struct_declaration_seq
: struct_declaration
```

```
| struct_declaration_seq struct_declaration
;

struct_declaration
: declaration_specifier struct_declarator_list ';'
;

struct_declarator_list
: declarator
| struct_declarator_list ',' declarator
;
```

enum_specifier

Định nghĩa hoặc khai báo enum:

```
enum_specifier
: ENUM ident_opt '{' enumerator_list '}'
| ENUM ident_opt '{' enumerator_list ',' '}'
| ENUM IDENT
;

enumerator_list
: enumerator
| enumerator_list ',' enumerator
;

enumerator
: IDENT
| IDENT '=' constant_expression
;
```

Trong đó có hỗ trợ dấu phẩy sau danh sách các **enumerator** (hay trailing comma).

3.4 expression

Các biểu thức:

```
primary_expression
: IDENT
| CONSTANT
| STRING_LITERAL
| '(' expression ')'
;

postfix_expression
: primary_expression
| postfix_expression '[' expression ']'
| postfix_expression '(' argument_expression_list ')'
| postfix_expression '(' ')'
| postfix_expression '.' IDENT
| postfix_expression ARROW IDENT
| postfix_expression INCREASE
| postfix_expression DECREASE
;
```

```
argument_expression_list
: assignment_expression
| argument_expression_list ',' assignment_expression
;

unary_expression
: postfix_expression
| INCREASE unary_expression
| DECREASE unary_expression
| unary_operator cast_expression
| SIZEOF unary_expression
/* | SIZEOF '(' type_name ')' */
;

unary_operator
: '&'
| '*'
| '+'
| '-'
| '~'
| '!'
;

cast_expression
: unary_expression
;

multiplicative_expression
: cast_expression
| multiplicative_expression '*' cast_expression
| multiplicative_expression '/' cast_expression
| multiplicative_expression '%' cast_expression
;

additive_expression
: multiplicative_expression
| additive_expression '+' multiplicative_expression
| additive_expression '-' multiplicative_expression
;

shift_expression
: additive_expression
| shift_expression SHIFT_LEFT additive_expression
| shift_expression SHIFT_RIGHT additive_expression
;

relational_expression
: shift_expression
| relational_expression LT shift_expression
| relational_expression GT shift_expression
| relational_expression LE shift_expression
| relational_expression GE shift_expression
;

equality_expression
```

```
    : relational_expression
    | equality_expression EQ relational_expression
    | equality_expression NE relational_expression
    ;

and_expression
    : equality_expression
    | and_expression '&' equality_expression
    ;

xor_expression
    : and_expression
    | xor_expression '^' and_expression
    ;

or_expression
    : xor_expression
    | or_expression '|' xor_expression
    ;

logical_and_expression
    : or_expression
    | logical_and_expression AND or_expression
    ;

logical_or_expression
    : logical_and_expression
    | logical_or_expression OR logical_and_expression
    ;

conditional_expression
    : logical_or_expression
    | logical_or_expression '?' expression ':' conditional_expression
    ;

assignment_expression
    : conditional_expression
    | unary_expression assignment_operator assignment_expression
    ;

assignment_operator
    : '='
    | ADD_ASSIGN
    | SUB_ASSIGN
    | MUL_ASSIGN
    | DIV_ASSIGN
    | REM_ASSIGN
    | AND_ASSIGN
    | OR_ASSIGN
    | XOR_ASSIGN
    | SL_ASSIGN
    | SR_ASSIGN
    ;

expression
    : assignment_expression
```

```
| expression ',' assignment_expression  
;  
constant_expression: conditional_expression ;
```

statement

Các loại statement:

```
statement  
: labeled_statement  
| compound_statement  
| expression_statement  
| selection_statement  
| iteration_statement  
| jmp_statement  
;  
  
labeled_statement  
: IDENT ':' statement  
| CASE constant_expression ':' statement  
| DEFAULT ':' statement  
;  
  
compound_statement: '{' block_item_seq_opt '}' ;  
  
block_item_seq_opt  
: %empty  
| block_item_seq  
;  
  
block_item_seq  
: block_item  
| block_item_seq block_item  
;  
  
block_item  
: init_declaration  
| statement  
;  
  
expression_statement  
: ';' ;  
| expression ';' ;  
  
selection_statement  
: IF '(' expression ')' statement  
| IF '(' expression ')' statement ELSE statement  
| SWITCH '(' expression ')' statement  
;  
  
expression_opt  
: %empty  
| expression  
;
```

```
iteration_statement
: WHILE '(' expression ')' statement
| DO statement WHILE '(' expression ')' ';'
| FOR '(' expression_opt ';' expression_opt ';' expression_opt ')'
  statement
| FOR '(' init_declaration expression_opt ';' expression_opt ')'
  statement
;

jmp_statement
: GOTO IDENT ';'
| CONTINUE ';'
| BREAK ';'
| RETURN expression_opt ';'
;
```

Trong đó có đầy đủ các lệnh trong C99.

4 Kết quả chạy thử nghiệm

Biên dịch chương trình sử dụng Bison vẫn xảy ra shift/reduce conflict tại câu lệnh **if else**. Toàn bộ mã nguồn tại link [\[1\]](#).

Với đầu vào:

Tài liệu tham khảo

- [1] GitHub: quangtung97-study/20181-compiler. <https://github.com/quangtung97-study/20181-compiler/tree/master/mini-C>.
- [2] <http://www.open-std.org/jtc1/sc22/wg14/www/docs/n1124.pdf>, May 2005.